

Bland mjukaste ejderdun och sjungande skarvar

24 juni 2024 19:00

”The conference of the birds” bjuder in åskådaren till fåglarnas värld. För vissa arter hotfull, men också mjuk och vacker. Trots allt en utställning som andas hopp och framtidstro, tycker Ulla Strängberg på besök i Österängens konsthall.

Ulla Strängberg
Text

Det här är en recension. Analys och värderingar är skribentens egna.

Österängens konsthall visar en inspirerande mix av forskning och fantasi, konst och vetenskap. På bilden Ulrika Janssons ”Vaerelse”.

Bild: Marcus Gyllborg

Fåglar är fascinerande. Varje vår kommer sädesärlan trippande exakt på samma datum. Hur kommer det sig?

Gåtfullheten hos de över 200 fågelarter som varje år häckar i Sverige har kanske inspirerat konstnärskollektiven bakom utställningen ”The Conference of birds” som premiärvisas fram till september månad. Men också det dystra faktum att många arter har försvunnit (storken, lunnefågel, tornuggla, blåkråka och tofslärka) eller är på väg att försvinna. Särskilt alarmerande är situationen för sjöfåglar.

En inspirerande mix av forskning och fantasi, konst och vetenskap.

Gyckleoverkets videoverk ”Orubbligt möter oemotståndligt” visas i ett litet bo av filtär och mattor.

Bild: Marcus Gyllborg

Därför kretsar mycket av ljud- och videoverken på Österängens konsthall kring just sjöfåglar; fiskmåsar, kricka, knipa, trutar, storskarv och ejder.

Under det fem år långa tvärvetenskapliga samarbetsprojektet har nordiska konstnärer utforskat och gestaltat den hotade samexistensen mellan människa och fågel.

Det skulle kunna ha blivit en dyster tillställning. Men glädjande nog andas den här utställningen hopp och framtidstro, utan att för den skull väja för den krassa verkligheten.

Det har blivit en inspirerande mix av forskning och fantasi, konst och vetenskap.

I Nordnorge skördas det allra mjukaste ejderdun av invånare på öarna Selver och Sandoy.
Bild: Marcus Gyllborg

I Eva Bakkesletts "Aho Aho" möter vi den minskade ejderpopulationen på öarna Selver och Sandoy (norskt ö) i Nordnorge. (I spåren av det minskade fisket har 90 procent av populationen försvunnit). Hennes skulpturala

ejderdunsdräkt står som ett vemodigt minne över den råa exploateringen av ejderdun på Lofoten. Numera skördas bara dun som ruvande honor har ruggat naturligt.

I en fascinerande film ser vi hur ejderskötarna bygger ejderhus som de omsorgsfullt sköter, och vi får kika in hemma hos Ågot Nilsen, som ruvar på fyra ägg. Installationen visar också ejderhus tillverkade av drivved från Vättern.

Ett ejderhus tillverkat av drivved från Vättern.

Bild: Marcus Gyllborg

Gylleverket, både ett Göteborgsbaserat konstnärskollektiv och en konstnärlig plattform, har en mörkare grundton. Konstnärerna rör sig långsamt baklänges, samlar fjädrar och andra spår av fåglar som försvunnit. En ensam sparv är nedkletad med svart olja. Den korniga bilden förstärker intrycket av klimatkollaps- allt upplöses i ett intet.

”Men allt var till för oss.”

En strimma av hopp föds ändå i projektet med samma namn som utställningen. Här har forskare försökt återskapa grönytor i Frihamnen i

Göteborg, där industriskeletten nu ger plats åt bostäder och kanske återinvandrade arter som steglitsan och svart rödstjärt, som försvann med insekterna när man anlade parkeringsplatser.

Ulrika Janssons fågelhuvuden påminner om ibis-fåglar.
Bild: Marcus Gyllborg

Allra vackrast och mest poetiskt är Ulrika Janssons installation och ljudverk ”Vaerelse.”

Utplacerade på golvet är hennes egenhändigt flätade korgar av gräs, vass och pil, ur vilka det sticker upp fint skulpterade fågelhuvuden som påminner om ibis, Egyptens heliga fågel, som mumifierades för att kunna leva vidare i dödsriket. Allt omgärdat av böljande vassruggar. Den suggestiva musiken förstärker den sakrala stämningen.

En svartklädd kör sjunger skarvarnas sång i videoverket "Chorus sinensis".

Bild: Marcus Gyllborg

Det finska audiovisuella verket "Chorus sinensis" överraskar med en flerstämmig kör i svarta fotsida dräkter på en klippa vid ett stormigt hav. De kommunicerar med ett likaså svartklätt gäng storskarv som håller låda från en annan klippa. Den hatade skarven framträder ur ett annat perspektiv här. Kanske är den ändå värd en sång?

LÄS MER: [Fågelperspektivet får ny mening i deras konst](#)

FAKTA

The Conference of The Birds

Visas i Österängens konsthall till 1 september. Medverkande konstnärer: Karoline Hjorth (NO), Riitta Ikonen (FI), Eva Bakkeslett (NO), Ulrika Jansson (SE), Ulla Taipele (FI), LauNau (FI), Jan Eerala (FI), Gylleboverket (SE), Becoming species (DK), Christoph Matt (AU), Pernilla Ljungkvist (SE), Thomas Laurien (SE), Kennet Öhlund (SE).

På Fågelmuseet kan man lyssna till ett ljudverk av Majken Vibe Bauer (DK) och roa sig med att försöka identifiera fågelarterna i sällskap med Edvard Wibecks imponerande fågelsamling (170 arter) från våtmarkerna kring Rocksjön.